

IVN ALMELO/HISTORISCHE KRING STAD EN AMBT ALMELO FIETSROUTE

EEN TOCHT LANGS CULTUUR HISTORISCHE SPOREN IN VOORMALIG AMBT ALMELO
ROUTE 22 km

Introductie

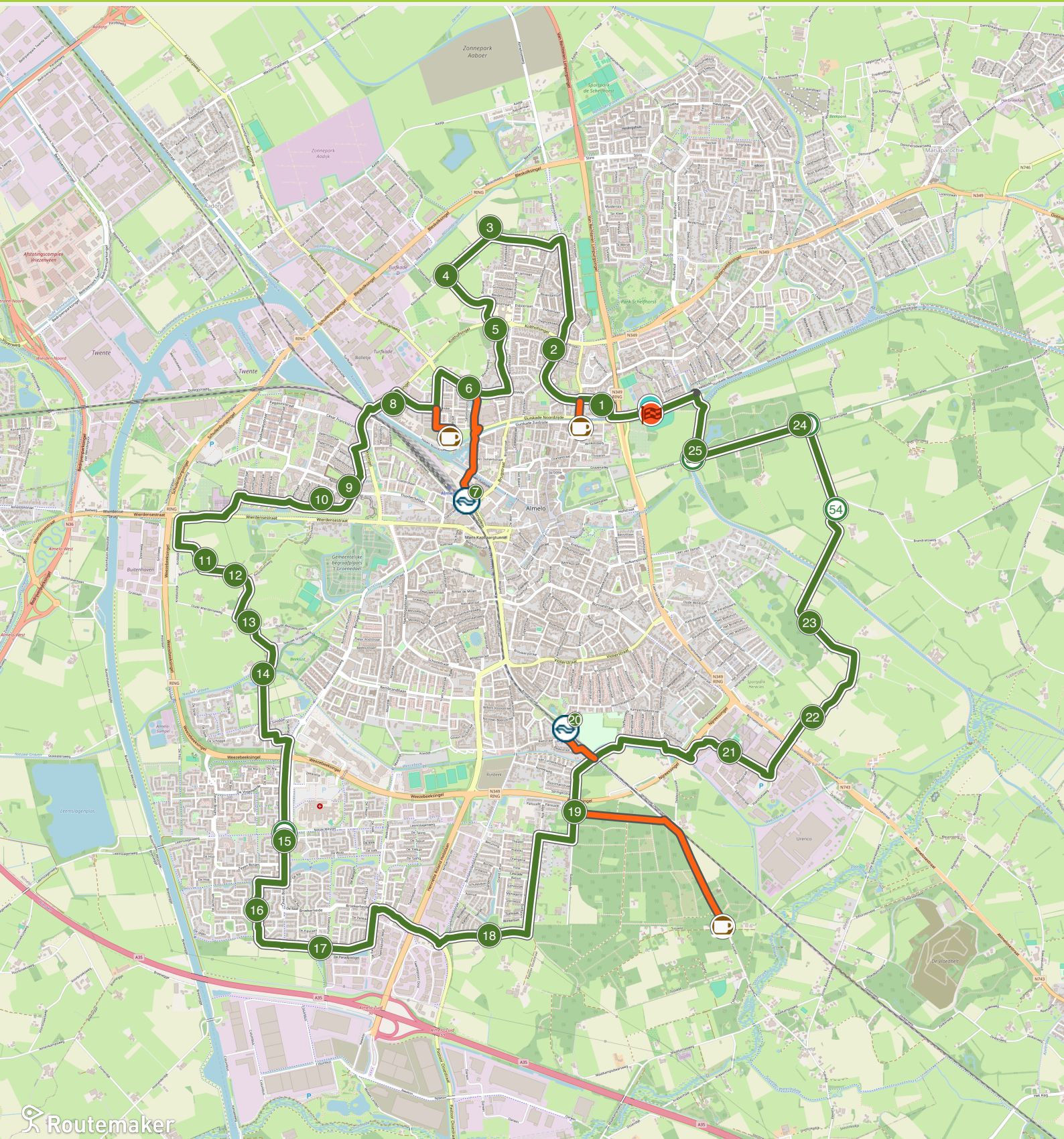
Deze route belicht het cultuur historische groen in- en rond Almelo met de focus op voormalige huisplaatsen van boerderijen die bij de diverse stadsuitbreidingen zijn verdwenen maar waarvan de sporen nog goed leesbaar zijn.

Route gemaakt door

Albert Eshuis (IVN-Almelo) en Bert Nijkamp (stichting historische kring Stad en Ambt Almelo)

IVN Almelo/Historische kring Stad en Ambt Almelo fietsroute

Een tocht langs cultuur historische sporen in voormalig Ambt Almelo

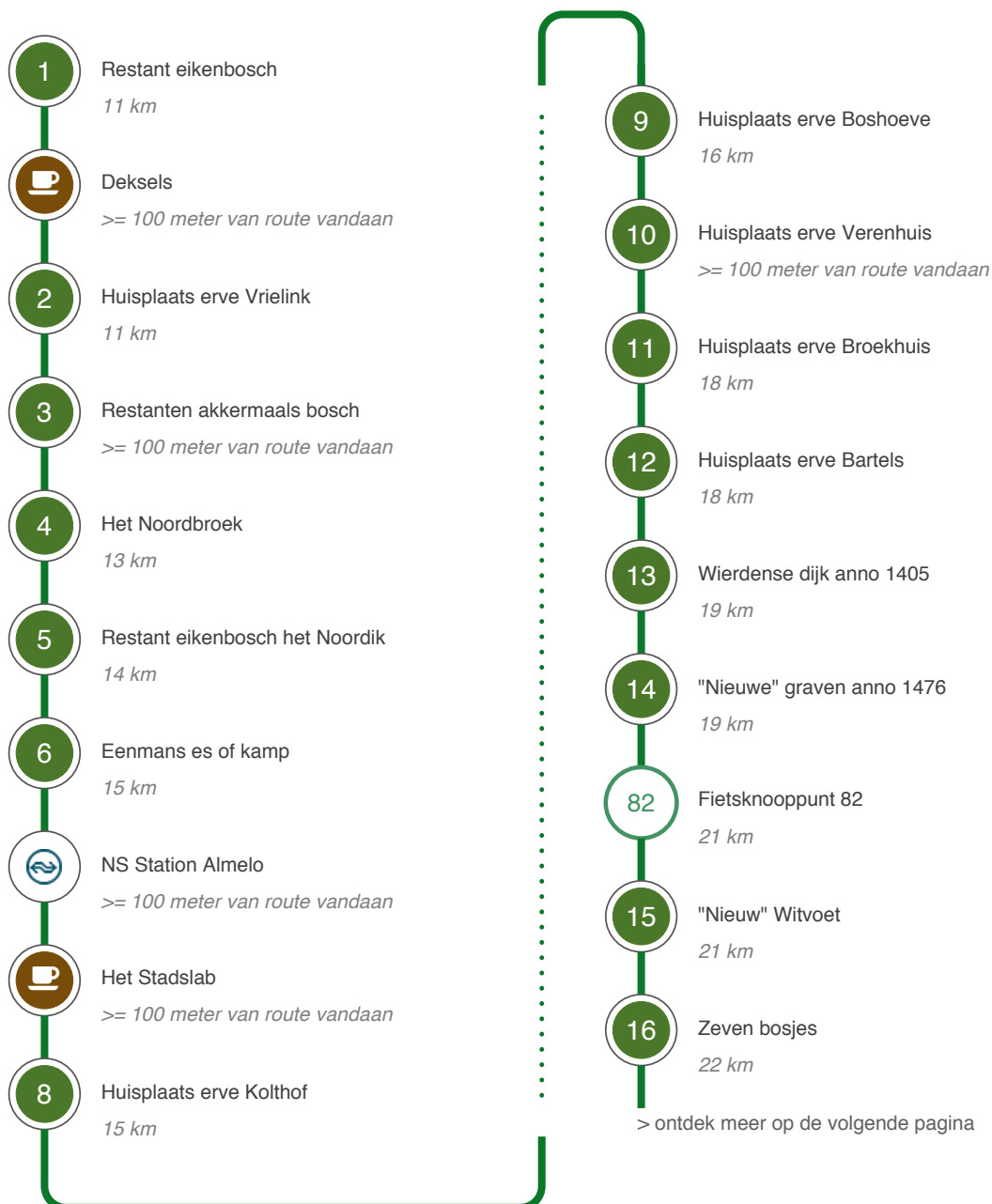
IVN Almelo/Historische kring Stad en Ambt Almelo fietsroute

Praktische informatie

De route is voor 95 % verhard en de overige trajecten zijn goed begaanbaar. We vermijden verkeerslichten maar komen er alsnog een tweetal tegen. Vrij parkeren nabij het startpunt (het Sportpark). Je kunt de fiets, met een fietsdagkaart, ook meenemen in de trein of een OV-fiets huren bij het station. (Raadpleeg de NS-website). De start is dan bij station Almelo of Almelo de Riet.

Naar de startlocatie

Zwembad het Sportpark, Sluiskade Almelo

Vervolg route

- Grensgevallen
22 km
- Van woeste grond...
22 km
- Voormalig Nijreesveld (heide)
22 km
- Café restaurant Liedenbaum
22 km
- NS Station Almelo de Riet
22 km
- Route huisplaats erva Planthof
22 km
- Huisplaats erva Korte Garde
5,9 km
- Kollenveld/galgenveld
6,9 km
- Fietsknooppunt 54
7,8 km
- Fietsknooppunt 2
8,4 km
- Rabatbos
8,5 km
- Fietsknooppunt 52
9,3 km
- Oude beekloop Loolee
9,3 km

Einde van de route

IVN Almelo/Historische kring Stad en Ambt Almelo fietsroute

22 km

1

Restant eikenbosch

Vriezelaan

Tot het midden van de negentiende eeuw bestond de omgeving van Almelo grotendeels uit heide, broekweiland en "woeste" grond. Uitgestrekte bossen waren er niet maar hout was wel een belangrijke grondstof. Huize Almelo exploiteerde diverse kleine eikenbosjes waarvan hier de restanten zichtbaar zijn.

☕

Deksels

DEKSELS is sinds 1996 gevestigd in Almelo en staat bekend om het bezorgen van heerlijke, verse belegde broodjes en complete lunches

2

Huisplaats erve Vrielink

Tijhofslaan

Nadat dit eeuwenoude erf in 1930 in verband met de aanleg van de wijk in handen van de gemeente Almelo kwam was het niet meteen einde verhaal. In 1932 werd de boerderij ingericht als Theehuis, toen kwam de Oudheidskamer erin, een padvindersvereniging, een molenmuseum. Maar in 1954 toch afgebroken.

Gelukkig is een groot gedeelte van de groene infrastructuur rond de boerderij bewaard gebleven. Een toonbeeld voor de integratie van een bestaand landschap bij de stadsontwikkeling.

3

Restanten akkermaals bosch

Haghoek

Naast de eikenbossen, die voornamelijk in het noordelijk gedeelte van het Ambt lagen, en die zowel een commerciële als lokale functie dienden werden er talrijke zogenaamde gemak- of akkermaals bosjes aangehouden. Die voorzagen de boeren van brandhout en geriefhout. Enkele sporen resten.

4

Het Noordbroek

Kloosterweg

Het Noordbroek bestond voornamelijk uit broekweiland en een groot moeras en werd extensief gebruikt als hooiland. Er werd bovendien volop vis gevangen. De ontwatering en ontginning vond pas vanaf het einde van de negentiende eeuw plaats. Dit gedeelte behoort tot de noordelijke groene long van Almelo

5

Restant eikenbosch het Noordik

De Twentsche Boekhandel (Claterbos) Almelo. Noordikboerderij. AMBT ALMELO

Bosrand

Tot het midden van de negentiende eeuw bestond de omgeving van Almelo grotendeels uit heide, broekweiland en "woeste" grond. Uitgestrekte bossen waren er niet maar hout was wel een belangrijke grondstof. Huize Almelo exploiteerde diverse kleine eikenbosjes waarvan hier de restanten zichtbaar zijn.

Eenmans es of kamp

Vissedijk

De verhoging in het terrein naast het erve Weidehuis is op een natuurlijke wijze ontstaan maar is vanaf de middeleeuwen door middel van bemesting wel een meter toegenomen. De oorspronkelijke kamp is in het begin van de vorige eeuw doorsneden met een weg en ten dele geëgaliseerd maar nu beschermd.

De naam Vissedijk, die dit gebied van oudsher draagt, is een verbastering van het Duitse Fischeig oftewel visvijver. Het kweken en vangen van vis vormde vroeger een welkome bijverdienste. Van het voormalige Catharinaklooster in Almelo is bekend dat er vrijwel dagelijks vis op het menu stond.

NS Station Almelo

NS Station Almelo

OV fietsen beschikbaar in de fietsenkelder onder het stationsgebouw

Het Stadslab

Het Stadslab.

Huisplaats erva Kolthof

Kolthofsingel

De straatnaam Kolthofsingel is de voornaamste verwijzing naar het voormalige erve Kolthof. Maar voor de ervaren speurder zijn de forse eiken ook een indicatie dat er sprake is van "oude grond". De eerste analen spreken al voor 1390 van een boeren bedoeling op deze locatie.

Huisplaats erva Boshoeve

Apollolaan

De oude erven in de "Aalderinkshoek" zijn allemaal verdwenen bij de stadsontwikkeling maar historisch groen is hier goed bewaard gebleven. Een tweetal lindebomen en een taxus markeren de voormalige Boshoeve. Bij archeologisch onderzoek tijdens de aanleg van de vijver zijn veel scherven gevonden.

Huisplaats erve Verenhuis

Bachlaan

Voor de aanleg van de Oude Wierdenseweg (1405) voer het veer naar Wierden vanaf deze locatie die dan ook toepasselijk Veerenhuis/Verenhuis werd genoemd. Het eikenlaantje is een restant van de landweg tussen de diverse erven in dit gebied waarvan vrijwel bebouwing verdween.

Huisplaats erve Broekhuis

Knibbeldwarsdijk

De forse, met klimop begroeide, eiken leiden naar de huisplaats van het voormalige erve Broekhuis. De woning is tijdens de bevrijding van dit gedeelte van Almelo in april 1945 verwoest bij hevige gevechten tussen de Canadese bevrijders en de Duitse bezetters. De bomen hebben een hoge natuurwaarde.

14

"Nieuwe" graven anno 1476

Nieuwe Gravenweg

Het woord nieuwe is in dit geval relatief. Reeds in 1474 liet Otto van Rechteren deze watergang aanleggen ter verbetering van de afwatering maar ook voor de bevordering van de scheepvaart op Zwolle. Almelo ontwikkelde zich nadien tot de belangrijkste binnenhaven van Twente. Graven=Graben(gracht)

15

"Nieuw" Witvoet

Windmolenbroeksweg

Het oorspronkelijke Witvoet is in de jaren dertig van de vorige eeuw afgebroken in verband met de stadsontwikkeling en daarop zijn de bewoners naar hier getrokken. Maar ook daar werden ze een 50 jaar terug "verdreven" en gingen naar de Weitemanslanden. Het pand en het groen eromheen zijn gespaard.

Zeven bosjes

De Nachtegaal

Het "Windmolenboek" waarna deze woonwijk genoemd is werd pas in de 19e eeuw voor de intensievere landbouw geschikt gemaakt. Bij de oorspronkelijke inrichting van het gebied werden ook meerdere bosjes aangeplant waarvan een gedeelte is gehandhaafd bij de stadsontwikkeling in de jaren tachtig.

Grensgevallen

Grensweg

Dit gebied bezuiden de grensweg was in vroegere tijden een "twistgebied". De boeren van Bornerbroek raakten dan in conflict met de buren uit Almelo over het gebruik van de gemeenschappelijke gronden. Het duurde tot 1772 totdat er "vrede" werd gesloten. Er zijn nog enkele oude grensstenen behouden.

18

Van woeste grond....

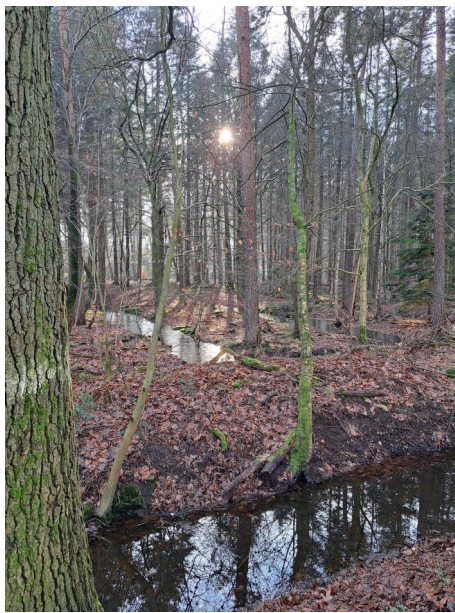
Pastoor Ossestraat

Hier gaat van oudsher het lagere broekland van het Nijreesveld over in iets hoger gelegen bouwland. Dit stukje coulisse landschap figureert met een tweetal erven in de televisieserie "van woeste grond". Dit gebied vormt tezamen met het Nijreesbos de zuidelijke groene van Almelo

19

Voormalig Nijreesveld (heide)

Nijreesbos

Het Nijreesveld strekte zich vroeger uit tot over de grens met de gemeente Borne en bestond louter uit heide en woeste grond. Er werd klei en leem gewonnen door de Almelse bevolking en dat werd door de graaf niet in dank afgenomen. Het huidige rabatbos is eind negentiende eeuw ontstaan (mijnbouw)

Café restaurant Liedenbaum

Er zijn van die plekken waar je binnenstapt en het meteen voelt: hier klopt alles. De geur van versgebakken brood, het warme welkom van mensen met kennis van zaken, en producten die met zorg zijn uitgekozen. Ruim terras met groen alom.

NS Station Almelo de Riet

NS station Almelo de Riet

Route huisplaats erve Planthof

Planthofsweg

De oude eiken markeren niet alleen de route naar het voormalige erve Planthof maar worden ook door vleermuizen gebruikt als corridor. De bomen daarbij dienen ook als schuil- en nestplaats.

Huisplaats erve Korte Garde

Oud en nieuw in harmonie

Ter markering van het voormalige erve Korte Garde is de oorspronkelijke waterput gerestaureerd en van een zogenaamde puthaal voorzien. De historische kring Stad en Ambt Almelo heeft dit vanuit een project in samenwerking met de gemeente Almelo gerealiseerd.

23

Kollenveld/galgenveld

Bolkshoeksweg

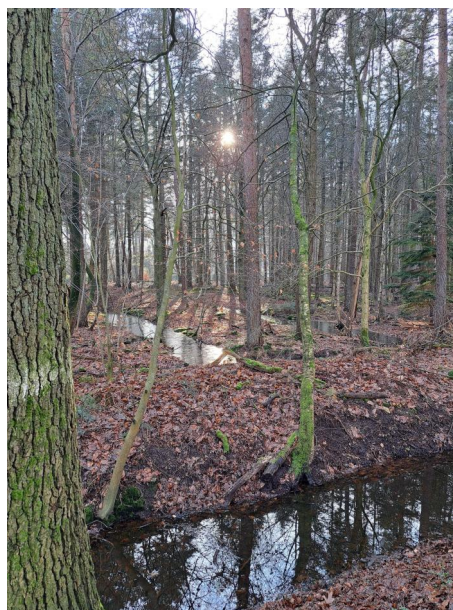
Tot pakweg 150 jaar terug was dit een open landschap bestaande uit heide en broekland en voor de helft in het bezit van Huize Almelo en de Stad Almelo. De op een verhoging gelegen galg was ter afschrikking al van verre zichtbaar. Het laatste slachtoffer "Pieperiet" werd eronder begraven.

24

Rabatbos

Gravenallee

Rabatten zijn langwerpige ophogingen die gelegen zijn tussen greppels. De grond die uit de greppels afkomstig is wordt gebruikt om het rabat mee op te hogen. Het is niet precies bekend wanneer bosbouw op rabatten voor het eerst is toegepast, maar in 1799 werd de methode reeds vermeld.

25

Oude beekloop Loolee

Tukkersdijk

Aan de boszijde van het Tukkersdijkje liggen de verlande restanten van de oude loop van de Loolee. Het vraagt enige verbeelding om hierin de voornaamste aanvoerroute van hout gedurende de 14e t/m 18e eeuw te herkennen. Nu een geschikte habitat voor de IJsvogelvlinder.